

אגדה

הִיָּה הִיתָה נַעֲרָה תּוֹרָה, בַּת־דּוֹכָס. רַפָּה הִיתָה הַנַּעֲרָה וּרְכָה כְּאוֹר
הַלְּבָנָה וְעֵינֶיהָ עֲגוּמוֹת־חֹלְמוֹת כִּיאֹרֵי־הַתְּכֵלֶת הַנּוֹהָרִים בַּלְּבָנָה. חֲרָדָה הִיתָה
וּסְגוּרָה בַּנַּפְשָׁה, אֲלֶמֶת עַל־יַד מִטַּת אָמָה הַחֹלֶה וּבַחֲדָרֵי אָמָה הַזּוֹעֲפִים
וְהַקְרִים, הַנְּבַדְלִים מִגּוֹף הָאֲרָמוֹן וּמִן הָעוֹלָם פָּלוּ.

וּאִמָּנָם, כְּעוֹלָם בַּפְּנֵי עֲצָמוֹ, קוֹדֵר וְצָר־עֵין, הִיתָה זֶה אֲנָף־הָאֲרָמוֹן, בַּה
שָׁכְבָה אֶשֶׁת הַדּוֹכָס אֲסוּרָה לַיְצוּעָה שְׁנַיִם רַבּוֹת וּגְדֻלָּה בַּה אֶת בַּתָּה. אֵימָה
נַעֲלָמָה, אֵימָה רוּחוֹת זֹמְמוֹת־רַעָה, הַצִּיצָה מִן הַזּוֹיּוֹת וּמֵאֲחוּרֵי הַדְּלִתוֹת
הַיְגָעוֹת וּדְמָמָה קַפְדָּנִית שֶׁלֹּא בַחֲלָל הַחֲדָרִים הָאֲרָפִים, הָאֲפָלִים לְמַחֲצָה,
דְּמָמָה רָוָה אֲנֻקְת־מְכַאֲבִים וְהֶגְיוֹן מַחֲלָה מִמְּשַׁכָּה וְאֵין גָּתָה לָּהּ, דְּמָמָה
גּוֹזֶרֶת עַל כָּל צַחוּק וְעַל כָּל תְּבוּעָה חֲפְשִׁית וּדְנָה לְמִיתָה כָּל תְּשׁוּקָה בִּטְרָם הַנְּלָדָה.

כְּמַעַט בְּלֹא־דְבָרִים, כִּיצוּרִים נַפְחָדִים, הָיוּ הַנַּעֲרוֹת מִשְׁרַתוֹת לְפָנֵי מִטַּת
הַחֹלֶה וְהַרּוּפָא הַיְשִׁישׁ הָיָה בָּא וְחֹקֵר וּמְגַמְגֵם דְּבַר לְנַחְמָה וְצוֹחֵק אֶת
צַחוּקוֹ הַקְּלוֹשׁ וְהַמְּאָרָךְ, לְמַעַן הַסְתֵּר מִחֲשַׁבְתּוֹ – וְלִשׂוֹא. לְעֵתִים הָיָה בָּא
גַם הַדּוֹכָס הֹזֵק לְפַקֵּד אֶת אֶשְׁתּוֹ וְאֶת בַּתּוֹ הַקְּטָנָה: יָשָׁב יָשָׁב זְמַן־מָה
וְיָדָם, יִשְׁאֵל דְּבַר וְיִצְלָם וְיִלְךְ־לוֹ. אוֹ יֵשׁ אֲשֶׁר יִפְרֹץ פְּתָאֵם וְהוּא שְׂכוֹר
וּמֵט עַל רַגְלָיו וּפְיוֹ מֵלֵא חֲרָפוֹת וְקִלְלוֹת, יִנְהָם וַיֵּךְ בְּאֲגָרוֹפוֹ וּבִיד אֲבִירָה
יִתְפֵּשׂ בִּילְדָה הַנּוֹבֵלָה, אֲשֶׁר תַּחוּשׁ וְתִמְלֹט אֶל אָמָה הַמַּתְעַלְפָּת.

בָּא הָאֲבִיב, הָאֲבִיב הָעֵלִי, וְגוֹן־הָאֲרָמוֹן מְלַמְטָה יִתְנַעַר מִשְׁלָגָיו וְיִקְיֵץ
בְּכָל רַבּוֹת דְּשִׂאוֹ וְנִצְרָיו וּבְמֵלֵא הַשָּׁמַיִם וּבַחֲלָל כָּל הַמְּרַחֵק תְּהֵי הַרְנוּחָה,

החלונות המוגפים יפתחו ורוח רעננה תחדר לחדש את קירות החדרים ואת פני כל איש וכל עצם – ונרָאָה, גם הנפשות הכלואות באגף-הארמון הנה תחינה, מטת החולה תַעֲמַק עד לפני החלון והבת תבוא ותשב על-ידי החלֹלָה ושתיהן תִּבְטְננה בלא-אמר לַחוץ ועיני שתיהן תזרחנה. ואז יש אשר תחוש פתאם הילדה והנה טפות לֹוהטות נופלות אחת אחת על קדקדה ועל מצחה, טפות השאיות וכבדות...

וכי יהיה יום בהיר מיוחד בשהקים והחולה תרגיש, אשר הוקל לה, ותבקש להיות מובַלַת פְּכָסָא אל הגן, והיה הדבר לחג לילדה העורגת. כצפור נבהלה תעבר משיח לשיח ועל כל ציץ ופרח תעמד ותשתומם, מלא-אפיה תשאף את אויר-הבשמים המשֹכֵר ולא תדע נפשה מאשר. עַד שְׁקוֹל הַצֵּם השבור ירגיזנה פתאם מחלונה המתוק ויקרא לה: „בְּתִי, אֲנִיכִי!”

ואולם בהיות ימי הסגריר והגשם, החדרים אפְלִים מַשֶּׁהם ועצי הגן מלמטה מקוננים ומתלבטים סביבם מאפס מפלט, שחוז ומסֹרֵבֵל העולם ובוכה על עצמו ואנחות האֵם יוצאות תכופות וטרופות ומְרִירוֹת מן הרגיל – אז תרגיש הילדה, כי עזובה היא באיזו פנה נשכחה בעולם, כחיה קטנה פצועה תִּתְפַּנֵּץ תחתיה דומם ותביט בעינים עגלות אל שמשות החלון המוריקות, היורדות דמעות דמעות, ולבבה בה תהום פעור. אז תדע פתאם, כי אין תקוה לאם מקִלִיה וכי אין מענה לאנחותיה, כמו אין מענה לבכי העולם. אז תהגה, כי אל זקן וזועם יושב בדד מעל לשמי-העננים השחורים, ראשו הִשָּׁב מְטָה על חזהו וזקנו הִלְבֵן וְהֶעָפָה בולֵט, והוא חושב מזשבות-אֲבֹדוֹן על העולם, מענהו ומציק לו באכזריות-חֲמָה, וכִלָּה לא יעשה אתו.

ובלילות-החרף המְשֻׁכִּים, בעמד על החלונות מחוץ עולם כָּלוּ לֵבָן, קפאון-משנה בלי-סוף של שלג ואור-לבנה, וגם הארמון הנרדם, נדמה, כמו קפא לנצח בתוך העולם הלבן – אז יש אשר תעברנה שעות תמימות ושתיהן, האם והבת, שוכבות ערות, אשה בחדרה ועל משכבה, אשה לנפשה

מהרהרת הרהוריה הסבוכים והנכזאים, התועים ונבלעים באפל האלם ובזיו-
התעלמות החור, הממלאים יחד את החדרים...

ובאחד הלילות כמו־אלה, הלבנה עמדה במלואה ושלחה לנכח החלונות
זהרה — ותָרַם פתאם הבת את ראשה, כנִתְקַת מחלום, הציצה דרך הפתח לעבר
הגטה בחדר הסמוך ותשאל: „קָרְאת לִי, אַמִּי?”
קול דאָב ענה: „בְּאִי, חמדתי, שכבי עמי”.

הנערה קפצה מעל מטתה, שערותיה הערמוניות נפזרו והשחירו על
עֲרִית זרועה וצחור. פְּתַנְתָּה האֲרָכָה, פְּכָרוֹב פתאם־נוצץ רפרפה ותחמק בשחור
החדרים, קרבה ותשכב בזהירות לצלע אמה, המקדימה לְקַבְלָהּ.
— „ככה — אמרה האם בְּקִפְתָּה את בתה ובמִשָּׁה אותה בידיים עורגו,
ותמות — הבי ואחוש את בשרך, את כתפִיך, את ראשך החביב, בטרם לִכְתִּי
מזה ואינני”.

— „אמי, אֵל־נָא תדברי כדברים האלה!” — לחשה הנערה בעצב עמום.
— „לא — השיבה האם — כי ידעתיה נאמנה. זהעתה היתה פה המכשפה
התורת — היא הגידה לִי זאת.

„המכשפה התורת הקוסמת בלבנה. פתאם באה אל החדר ובלִי־קול
והביטה בי, רק הביטה בי. ואני הבינותי את מבט־עיניה לאמר: הפִּי
מוֹקֵן!

„ואני ידעתי, כי בוא תבוא. זה לילות, אשר שמעתי את גלגל
פְּלָפָה הוֹמָה בִּית־רִשָּׁתָּה, הוֹמָה בגלְלִי. ידעתי: זה תְּטוּה לִי בידיה אִי
הכְּרִיכִי.

„ואולם אַתָּה לֹא תדעי עוד ולא תכירי את המכשפה התורת. גם אני
לֹא ידעתיה בעודני צעירה כמוך — ומה ידעתי בעת ההיא? אפס כי יִמִּי
חֲלִי האֲרָכִים הוֹרוּנִי לְחֶשֶׁב ולְהַגוֹת כאשר לֹא חשבתי ולא הגיתי מעודי.
המה פקחו את עיני לראות דברים אשר לֹא יָרְאוּ ואת אוני העיר
לְהַקְשִׁיב כל דממת־סתר. הם העניקו לִי עֶשֶׂר לֹא־חֲלַמְתִּי ולא יחלמו עלי

רבים כל ימיהם. ויש אשר בִּרְכַתִּי את גורְלִי הוּעַ, כִּי לֹא חָס עָלַי נִרְבַּב
לְהַפְלִיא אֶת מִכּוֹתַי, לְמַעַן אוֹכַל וְאֶשְׂאֵב מִלֵּא חַפְנֵי מַכַּל הַהוֹד הַנּוֹרֵא,
הַנּוֹעֵלִם מֵעַיִן רַבִּים.

„ועתה – הנני ואגיִדְךָ דבר, בתי. קטנה הייתי, כמעט לָכֶת לְמַדַּת,
לְעַת תִּקְפַּתְנִי מִחֻלְתִּי. רגְלִי נִהְפְּכוּ לְבוֹלֵי־עֵץ וְאַרְבַּע שָׁנִים רִצּוּפוֹת שִׁכְבַּתִּי
כְּמוֹעֵתָה עַל הַמַּטָּה הַזֹּאת לְלֹא־צַעַד עַל אָרֶץ. עַל־יַד הַמַּטָּה הַזֹּאת עֲמַדָּה
עָרִיכְתָךְ הַלְבֵנָה, פֶּה הַשְּׁגַחְתִּי עַל כָּל רֹטֵט וְגָלוּי קָל בַּחִיךְ הַקְּטָנִים, פֶּה
כְּלִכְלִתִּי אוֹתְךָ בְּחֻלְתֵּךְ וּפֶה טֶפְחָתִי וְרַבִּיתִי אֶת רֵאשִׁית חֲכַמְתְּךָ. אִז לֹא יִכְלַתִּי
לְעוֹבֵךְ. וְכֹאשֶׁר גִּדְלַת וְכֹאשֶׁר הִבְרָאת לְמַדְי וּמְרוֹצֶצַת הֵייתְךָ לְבֹדֵךְ מִחֹדֶר
לְחֹדֶר – וְיִתְגַּנֵּב הַמּוֹרָא לְלִבִּבִי, פֶּן יִבְאוּ הָאֲנָשִׁים וְיִקְחוּךְ מִמֶּנִּי. אִז לֹא
חִפְצַתִּי לְעוֹבֵךְ. וּבֶאֱחָד הַלַּיְלוֹת וְאֲנִי שׁוֹכֶבֶת נִמָּה וְלֹא נִמָּה וְחוֹלְמָת, וְהִנֵּה
בְּאוֹ, בְּאוֹ וְתַפְשׂוּ בְךָ בִּידַיִם גְּדוֹלוֹת וְגִסּוֹת וְנוֹטָלִים וְנוֹשָׂאִים אוֹתְךָ. כְּמִשְׁגַּעַת
קַפְצַתִּי מֵעַל יְצוּעֵי וְאִמְהָרָה אֶל הַדֶּרֶךְ – בִּימֵים הַהֵם וּמִתַּתְךָ כִּבְר עֲמַדָּה שֵׁם –
וְהִנֵּה אֶת שׁוֹכֶבֶת וְיִשְׁנָה בְּבִטְחָה. לֹא אֲדַע אֵיכֶכָּה, וְאוֹלָם מֵאִז שָׁבוּ אֵלַי
רַגְלֵי וְאֶתְהַלֵּךְ כְּמִקְדָּם... אִפְסָ כִּי חוֹלָה הֵייתִי, חוֹלָה תְּמִיד. עֲצָבִי הָיוּ כְּמִתְרִי־
גִּבְלֵ מִתּוֹחִים, אֲשֶׁר בְּגוֹעַ בָּם אֲצַבֵּעַ קִלְעָה וְרִגְזוּ וְנִהְיָמוּ. וְיֵשׁ אֲשֶׁר חֲשִׁיתִי
וְהִנֵּה הֵם מִתְעוֹתִים וְצוֹחִים וּמִחְשָׁבִים לְהִנְתָּק, כְּאֵלּוֹ יָד לֹא־לְמַדָּה בְּאֲכֹזְרוּת
פְּרֵאִית עַל מִיתְרֵי־הַנֶּבֶל פּוֹרֶטֶת. וְיֵשׁ אֲשֶׁר אֲחֻזּוֹנִי מִדְּוִי־רֵאשִׁי, כְּבִמְלָקְחֵי־בְרוֹז
אִפְפוּ רִקּוּתִי וּמִצָּחִי, עַד כִּי בִקְשִׁיתִי לְמוֹת. וְכִמָּה לַיְלוֹת לְלֹא־שְׁנָה וְלֹדֵא־
מִנוּחָה וְלַחֲזִיוֹנוֹת זָרִים וּמְבַהֲלִים עִבְרוּ עָלַי! – וְאוֹלָם שְׁמוֹר שְׁמֵרְתִי עָלַיךָ
בְּשִׁבַע עֵינַיִם וְאִסְפָּר צַעֲדֵיךָ וְנִשְׁמַתְךָ הַבְּחַנְתִּי כָל שְׁעָה. הֲלֹא אֶת הֵייתְךָ נַחֲמַתִּי
הִיחִידָה... וּפְעַם נִדְמָה לִי, אֲשֶׁר מִתְנַכְלִים אֵלַי לְגַנְבְךָ מֵאִתִּי. חֲשַׁדְתִּי בְּנַעֲרוֹת,
כִּי קִשְׁרוּ קֶשֶׁר עָלַי וְלָבָן בְּלִעְמֹן. צוֹיְתִי לְהַעֲתִיק אֶת מִטַּתְךָ אֶל מְקוֹם עֲמֻדָתָה
עֵתָה, לְמַעַן אֶרְאֶךָ לַיְלָה בְּשַׁנְתְךָ וְלֹא אֲחַרְדַּב בְּהַקִּיצִי. הַדְּלַת הַיְתָה פְּתוּחָה
תְּמִיד... יָגֵר יָגֵרְתִּי לְהִשָּׂאֵר שְׁכוֹלֵה־גְלִמּוּדָה, בְּאֵינִן נֶפֶשׁ קְרוּבָה בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר
תִּשָּׂא אֶת זְכָרִי בְּקִרְבָּה, תְּהַמָּה לִי וְתִרְחַמְנִי. קִרְהִנְצָחִים עִבְרָנִי לְמַחֲשָׁבָה

הזאת ותהום התהו הגדול נפתח לרגלי ואפחד להבלע בו חיים... גם אבה לא אביתי, כי תמות נפשי עם מות גויתי, נאקו להאציל עליך מן הדעת החדשה, הדקה והצרופה, אשר קניתי לי בתמצית-יסורי ובחבלי-בדידויתי. ככה אמרתי להנחיל אותך הון לא עמלת בו ולא סבלת עלי, למען יהיה לך קרן-קימת לעשרך כי ירבה. אמרתי, כמוני תהיי, אך מאשרת ממני... אכן עתה – שמעי לי, בתי. הנה קרבו ימי למות ולא אשאל עוד דבר. לא אשאל עוד דבר, בלתי אם אשרך, בתי. שפק אוכל בי, שפק ממאיר... ראה אראה את פניך והנם הורים ודלים תמיד ואת נפשך אֶחזה והנה היא רועדה ומצטמצמת, מסתרת בצללי הזויות... לכי לך, בתי! עזביני ולכי לאשר יקראך לבך... מי יודע את המקום, בו צפון לאדם אָשְׁרוּ! – בוכה את?"

– „לא! לא אעזובך עד עולם, אמיו!“ – קראה הנערה בהפילה פניה אל

תֵּה האם ועיניה הקירו דמעות קודחות.

– „חדלי מבכי, פתיה, – אמרה האם בחבה אחרי רגע של דממה,

בהרימה את ראש הבת ובמחוחתה דמעותיה בנחת – הנה לא יארכו הימים והאביב יבא. אני לא אשוב לראותו. אַתְּ תהיי חפשיה – ותצאי לקראת האביב...“

זרם חדש פרץ מעיני הנערה והאם הוסיפה ומחתה דמעותיה. לאט

לאט שקטה הנערה, ראשה צנח לפר ודממה היתה, דממת-עצב עצורה פני הלבנה נעלמו זה-כבר ורק אורה הארב נזל בשפוע לתוך החדר. הווישה החולה במכאביה ותאנק חרש. הבת הגישה לה מן החלב-ותרגע. זיזוה ביד בתה ותסגר עיניה.

וכעבר שעה קלה ותחל לספר כמו בחלום ובלי פקח עינים עלידיבר

המכשפה החורת. עוד רגע וגם הבת סגרה עפעפיה, שכבה כחולמת וְחֶשֶׁב רב קָשָׁב.

II

„על פסגת הר קָרַח, הרחק הרחק מזה, כמעט בקצה העולם, יושבת היא, המכשפה החֹרֶת, וליֵלָה לֵיֵלָה שופכת היא ממשלתה על הארץ.
 „כל היום לא תִּרְאֶה ולא נודע מקומה אִיו. הִירָא תירא את השמש,
 כי מפניו תסתתר? ואולם אך ידעך נגה-היום במערב, הצללים יעמקו ורוח
 נוגה חרישית תעבר בעולם, וקמה וצמחה המכשפה החֹרֶת, מתוך האבק הדק
 המתנשא ברוח תצמח, תערובת צל ואור הלבנה העוֹלָה, עד אם תהיה לגוף
 חי, מתעורר ועומד על רגליו.

„לא יפה היא האשה, אף לא צעירה. אבל חן לה, חן-פלאי, אשר
 כל יפי לא יֵעֲרַךְ-לוֹ. פניה חורים-חורים וכמו מאירים בדממה; גם ידיה גם
 אצבעותיה הדקות חורות הן ומאירות, שערות-שיבה פרועות נופלות על
 בִּקְתָה ועיניה הכְּהָלֹת-כספיות רומזות-רומזות על תהומות אין-חקר וימי-
 פלאים נעלמים. לבושה היא צחורים תמיד, שמלות אֶרְכֹת ועשירות-
 קפלים, ונחש-שרף ירק עם כתמי-זהב אופך את גזרת-גוה עד לִירְכִיָה
 וְגֵלֶת-רָאשׁוֹ הזהב נחה גם נעה בינות לשדיה המקסים על פתח פי-
 שמלתה.

„היא מתעוררת ואָתָה יחד תתעוררנה ותצמחנה סביבה גם נערוֹתֶיהָ,
 ילדות רכות ושקטות, כָּלֶן חורות מאד מאד ושמלות-בד לבנות ופשוטות
 עליהן וחגרתן גם-הן צָפֶע בָּרִיחַ מְשֻׁלָּשֵׁל פעמים על מתניהן הגביחים
 וראשו על קצה זנבו. יחד תעמדנה ותפרשנה זרועותן אל עבר הלבנה, אחר
 תכרענה על ברכיהן, ידיהן שלובות על לבן ופניהן אל פני הלבנה בתפלה
 אלמת. לאט לאט יקיצו אז גם הנחשים, שְׁכָנֵי הפחתים השחורים אשר
 בצלעות ההר מסביב, יִחַלְצוּ ראשט ויניעוהו מתוך שארית תנומה הָנֹה
 ושמה, הָנֹה ושמה, ישלחו לשונם וישרקו. אז תשב המכשפה החֹרֶת על אבן
 גדולה תחתיה ובאצבעותיה תגע בגלגל-הפֶלֶךְ, אשר צִץ ועמד מאליו לפניו,
 תִּסְבְּנוּ לאט לאט ותחל לטוות. גם נערוֹתֶיהָ יִשְׁבוּ תחתן, במעגל רחב

ומכפֿל ישבו סביבה, אחת אחת על מקומה הקבוע ולפני גלגל־פֿלֿקה המיחד, ותטוֹינה. לאט לאט תחזק העבודה ותגיע לְמִשְׁקָלָתָה והמֶלֶת הגלגלים את שריקת הנחשים תענה ותעלה קול אחד ושוה. אז יתנשאו גם קולוה הנערות לצבעיהם ולכחותם, יעירו ויעודדו זה את זה וישירו יחד במקלה:

סָבָה, גִּלְגַּל, סָבָה!

אָנוּ טוֹת, טוֹת

בְּגִדֵי־בַד לְבָנִים,

בְּגִדֵי־מֵתִים...

מְפֶל אור־רְמִיָה,

מְפֶל רַעַל מְתוּק

ומְפֶל הַחֲלוּמוֹת -

בְּגִדֵי־מֵתִים פְּשוּטִים

אָנוּ טוֹת...

בְּגִדֵי־מֵתִים קָרִים

לְכָל בּוֹ יַצְר־חַיִּים,

לְבַב בּוֹ פּוֹתָה, דּוֹפֵק,

תְּמִיד דּוֹפֵק...

סָבָה, גִּלְגַּל, סָבָה

טוֹה תְּכַרִּיכֵי־מֵתִים,

לְאִישׁ וְאִישׁ תְּכַרִּיכֵיוֹ...

תְּכַרִּיךְ אֶחָד לְבֶן

לְכָל הָאָרֶץ...

„ועל רחבי הארץ מלמטה התעַרְבְּבו כבר כל התחומים וגוני כל המראות
 קִשְׁטֵשׁוּ ונבלעו במעלות צְבָעוּי אחד של שחור וחרון. נדמו הצפרים קלות־הדעת
 והפרחים התמימים הצטמצמו ונרדמו. פחד אֵלִים ירד על היקום ותהיה רבה
 וטמירה בכל עינים קמה. על־פני יערות־חשך רחוקים ועל־פני שְׂדוֹת־אֶפֶר
 הינשוף והעטלף חָגוּגוּ וזאבים רעבים, עצמותיהם בולטות מְבַעַד עוֹרָם,
 בערבות־מדבר פְּהוֹת־נוגות הֶלֶךְ ויָלַל יֵלְכוּ. אֵי־שָׁם, בבטן שיחים עֲבָתִים
 ואפְלִים, גִּדְלֵי הַבְּצוֹת הקדמוניות, דָּבָר ירחש מֵלֵא תעֲלָמה שחורה, יוחל
 ויחתר נתיבו בחשאי. גם הַיָּם האדיר מנוחתו נגזלה, יאסף מימיו מקפיו
 וחר־געָעִים אל המרחב הַרְיֵק יִמְשֵׁךְ, כלְעָמת הלבנה. ובני־האדם, בני־
 האדם אף הם, הִיל־סֹתֵר אחז נפשם וכֶסֶף לֵא־מֹבֵן, בחֲזֹק־לֵבָם על המיתם
 קרבים יבליגו, איש את איש יִבְקֶשׁוּ, ישׁוּחֻהוּ, יִצְחָקוּ בקול ויתהוללו יחדו,
 למען הִפְגּ מבוכתם. הָרְגֵשׁ ירגישו אשר דִּבְר־מָה לֵא־טוֹב מרפרף בעולם
 וחורש רעה עליהם, אבל לֹא יראו אותו בעיניהם גם יתְהַמְקוּ מִרְאֹתוֹ.

„ובחצות הלילה, בהיות הדממה הגדולה על הארץ ובני־האדם, גְּלוּמֵי־
 לְבָנִים כְּמַתִּים, על משכבותם בלִי־נוֹע שְׁרוּעִים – אז תקום המכשפה החרת
 אשר על ההר ממקומה, מֵלֵא קומתה תעמד ומֵלֵא חִין־חֲרֹתָהּ, תִּתִּיר בתנועת־
 יד אחת מעל גופה את שְׁרָפָה המתפתל ולוחש ומועזעזע בְּחֵמָה לְשׁוֹנוֹ
 השסועה, תניפנו לַמַּעֲלָה אֹת! אז יעבר זֵיעַ קר מסוף העולם ועד סוף
 העולם, הקברים יִבְקָעוּ, מכל ארבע כנפות הארץ, מכל פְּנֵה עֲזוּבָה ומכל
 תֵּל נשכה, הַמַּתִּים יעלו, בלִוְיֵי־תַכְרִיכִים ורקובי־בשר יבואו ומְכָרְסֵמֵי־שָׂדֶה,
 אחד אחד ומת בקפאונג, מַת בְּבִלְהֵתוֹ על פניו ינועו, חִמֵּק ועבר על־פני גבע
 ועמק, על־פני תלמי־שדה קודרים, זרועי אבנים וצמחים רְדִימִים, ועל־פני
 שְׂלוֹלֵי־רֶפֶשׁ קרושות כמראה הזכוכית, בֵּל יֵפֵל צֵל על דרכם ובל יִפֶּה
 נבעול תחת רגלם, אלמים ובֶאֱפֶס שאון יתעו לֵכֵל צד ולכל עבר, מבלי
 אשר ידעו, מי הרגזים מקברם ולאן קרא לָהֶם ולמה קרא... ועל ההר
 לַמַּעֲלָה, בשעה זה, כבר עזבו נערות המכשפה אחת אחת את מקומה וגלגלי

הפלכים יוסיפו ויתנועעו מעצמם והמטוה הלבן מאליו ?טוה. קמו הנערות,
 גַעְרו ראשן ותְּשַׁכְּנָה קְנֻצוֹת־שִׁעְרוֹתֶיךָ כַּאֲדַת נחשים צעירים על עָרְפֶיךָ,
 הִתִּיקוּ אֶת חֲגָרְתֶיךָ וְהִנֵּה הוּא צִפֵּעַ חַי וּמְתַעֲקֵל בִּימִינֶיךָ, שְׂמַלְתֶיךָ תִּפְזָרָה וְתִהְיֶה
 לְצַעֲיֶיךָ אֶרֶץ וּשְׂקוֹף, קֵל פָּגַל וְרַךְ וְנִגְרַף בְּצַפָּיךָ, וְכֵל גּוֹפֵן כֹּאֲלוֹ הַתְּנַעֵר מִשְׁנָה
 וְיִהְיֶה לְקֶשֶׁב־נְגִינָה וְלִתְשׁוּקַת־מְחֹל נְכוֹנָה. זִרְקוּ מֵהֵן וְלִמְעַלָּה וְהִלָּאָה אֶת
 הַצֶּפֶע וְתִרְצֶנָה לְקִרְאָתוֹ, נַעֲרָה נַעֲרָה לְקִרְאָת נְתֻשָׁה, הַנוֹפֵל לְרַגְלֶיהָ וְהוּא
 תּוֹסֵס וְפוּעָה וְשׂוֹאֵף לְשׁוֹף עֵקֶבָה, וְהִיא מִדְּגֵלֶת וּפּוֹסַחַת עֲלֵיו בּוֹרִינּוֹת חֲתוּל־
 טָרֶף, מִתְּגָרָה בּוֹ וְנִמְלֶטֶת, צְדָתוֹ בְּרַגַע קִפְצוֹ וּמִטְלֵטְלָתוֹ הִלָּאָה, שְׁבָה וּמִזְנַקֶת
 אֲלֵיו וְנִמְלֶטֶת וְכַנְפֵי־צַעֲיָהּ מִתְּנַפְּנוֹת כֹּל הַעֵת בְּמִשׁוֹבֵת־רוּחַ וְכֵל יִצְוִרֶיהָ
 נַעִים וּמְפוֹזִים בְּקִדְחַת תְּאוּהָ אֲכִלָּה, תְּאוּת מִלְחָמָה וּמְחֹל יָחַד. הִלָּא הוּא
 מְחֹל־הַנְּחָשִׁים, הַפְּרָא וְהַמְשָׁגַע, אֲשֶׁר תִּצְאָנָה בּוֹ נַעֲרוֹת הַמְּכַשְׁפָּה, כֹּל אַחַת
 לְבָדָה וְלִנְטִיּוֹת גּוֹפָה וְנִפְשָׁה וּבִמְקַצֵּב אֶחָד לְכֹלֶיךָ, מְקַצֵּב גַּלְגְּלֵי־הַפְּלִכִים,
 הַסּוֹבְבִים וְהוֹמִים הַמִּתְּם הַקְּרָה וְהַשְׁוֶה תְּמִיד, וְתַנּוּפוֹת הַשֶּׁרֶף הַמִּתְּפַתֵּל, אֲשֶׁר
 בִּיד הַמְּכַשְׁפָּה הַמִּנְצַחַת עֲלֵיהֶן. וְבַהֲשַׁתֵּעַר הַמְּחֹל בְּכֹל עֲוֹנוֹ וְתִפְשׂוּ הַנַּעֲרוֹת
 הַמְּחֹלְלוֹת, כְּבַתּוֹךְ שְׂכָרוֹן, בְּנַחַשׁ הַמֶּרְקֵד נִגְדֵן, תִּצְחָקְנָה בּוֹ בִּיד קֶלֶה
 וְתִשְׁמְנָה אוֹתוֹ עַל רֹאשׁוֹ גְּזֹר־נִצְחוֹן. חִיש־מַהֵר וְנַעַתְקוּ הַנַּעֲרוֹת, כְּבִלְא־
 יוֹדַעִים, מַעַל קִרְקַע הַהַר, תִּתְרוֹמְמָנָה בְּעֵצִים מְחֹלִין וְתִרְחַפְּנָה בְּחֵלֶל הַרְיָק
 וְתִחְוִלְלָנָה... אַחַר תִּתְּשֹׁטְטֶנָה לְכֹל הָעֹבְרִים וְתִהְיֶינָה לְשִׁלְשֵׁלַת גְּדוּלָה, מִתְּחַבְּרַת
 וּמִתְּפַרְדַּת עַל חוֹגֵה־שָׁמַיִם, וְתִחְוִלְלָנָה... מֵהֵן תִּבְדְּלָנָה פְּתָאִם, בְּתוֹךְ מְחֹל,
 וְתִרְדְּנָה עַל אֲיִי־הַעֲבִים הַקְּלִים, הַמְּפֹזְרִים בְּמְרוֹמִים, וּמֵהֵן תִּשְׁקַעְנָה מִטָּה מִטָּה
 וְתִצְאָנָה בְּמְחֹלוֹת־מְחַנְּנִים עַל־פְּנֵי רַחֲבֵי כְּפֹרוֹת־דְּשָׂא וְחֵלְקַת יָאֵרוֹת מְכַסִּיפִים
 אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ... אִז תִּרְד גַּם הַמְּכַשְׁפָּה הַמִּנְצַחַת וְתַעֲבֹר בְּטִיסָה אַחַת
 אֶת כֹּל הָאָרֶץ...

„אִסִּירַת תִּרְדָּמָה עֲזָה רֹבֵצַת הָאֵדָמָה, קְפּוּאָה עַל צִלְלֵיהָ הַכְּבֵדִים
 וּבְנִהְרָה הַקָּר וְהַתּוֹר, וְדַמְיוֹן לָהּ כְּדַמְיוֹן הַמּוֹת הַגְּדוּל. חֲתוּל בּוֹדֵד שְׁחוֹר,
 צַרְפְּנֵי חֲבוּיּוֹת וְעֵינֵי־טְרָפוֹ כְּמֵן הַמְּאַרְבַּ בּוֹצְצוֹת, מִתְּגַנֵּב וְכֹא מֵאִיזָה זֹיֹת

חשכה, פוסע חרש חרש ברגל גמישה וְרַפְת־שֶׁעַר, אזניו זקופות־מְחַדְדוֹת
 וְכָלוּ הַקְּשִׁב־מִסְתוּרִין. השומע הוא מאומה מן הנעשה עתה בְּחִבּוֹ שֶׁל עוֹלָם.
 ואם לא דבר לָאֵט עמו מעם המכשפה? הַמְלִיחַ קִלְחַ תַּעֲלֶה – ונחפו לברח
 ונעלם באפלה... ויש אשר כלב עז־נפש, קשור בְּתוֹק־ברזל אל מאורתו,
 ישא את עיניו פתאם וראה והנה ממעל לגג־החומה צורה לבנה יוצאת,
 שותקת ובאה בחשאי, בחשאי, והולכת וקרבה – ונתן בקולו עליה ונבח
 בכל גרונו... כאלו הרגישה החיה הנבונה, אשר דבר־מה לא־טוב מתרחש
 עתה בין צורה לבנה זה ובין האדכה הישנה...

„ויש אשר ישכב בן־אדם על יצועיו, מצד אל צד יתהפך ואין
 תנומה לו, ונמשכו עיניו אל החלון החור, זמן רב יביט ויאזין לדממת
 תהום־הנצח מסביב וְלַיְצוֹת־הַקְּפֹאֵן אשר במלא־כל־העולם – פתאם תִּפְקַחְנָה
 אזניו ושמע את קול גלגלי־הפלכים החוזרים, הטנים בגדי־מתים לעולם, את
 בהלת המתים הנעים־ונדים בלא־דרך ובלא־מטרה, את שריקת הנחשים
 המרקדים ואת מחול נערות המכשפה בין שמים וארץ, סגר יסגר בפחד
 את עיניו וראה את כל הזרות והנפלאות האלה לפניו ואת המכשפה החורת
 יראה, המנצחת על־כל־אלה...”

„אכן יש דברים רבים, אשר רק בסגר האדם את עיניו וְרָאָה אותם”.

III

והאם מתה. גדול היה שבר הנערה וקשה יגונה מנשא – וְתַפֵּל לַמִּשְׁכָּב.
 עצת הרופאים היתה להעביר את החולה מחדרי האם למקום אחר בארמון,
 ואולם היא התקוממה להם בכל רפיונה ובדמעות התחננה לפני אביה להִפְרֵם
 עצתם.

והאביב בא וַיָּבֵא מֵרֶפֶא בַכִּנְפֵיו גַם לַבַּת־הַדוּכַס הַחֹרֶת, אשר עוד
 הוסיפה וְחֹרְהָ. בבקר בבקר היתה מקיצה לשיר הצפרים בגן ויהי לָהּ

כבשרת-פלאים מארץ חדשה. קרני-שמש צעירות היו באות להשתטח על מטתה, מתרפקות על חוזה, על עפעפיה העיפים, וצודדות בת-צהוק על שפתייה היבשות. פתאם תזכר באם, תכבש פניה בקסת ותבך, ותבך בדממה. וגשמים באו, גשמי-האביב החיים והצוהלים, ואולם הם היו כנושאי רגזו ונכאים לנערה הרפה. ענני-התמיד העיקו עליה בכל כבד-קדרותם וימיה נגררו, נמשכו בלא-חפץ. הלך ושוב התהלכה בחדרים הריקים, כמבקשת דבר אשר אבד לה ואשר לא יוכל לאבד. ויש אשר היתה געצרת על-ידי עציצי הפרחים המפארים, אשר הובאו לשעשע יוחה, חוֹמַת איזה עֶלְיָה משחיר ומנקה איזה ציץ משמץ-אבק ועומדת ומביטה ביצורים התמימים הללו, הפורחים לנפשם ונותנים ריחם לכל, מסתכלת בהם זמן רב בעיני אם חומלת ודמעות חרישיות נובעות, יורדות על לחיה...

והנה שבו ימי-האביב העננים ואִתָּם ערבי-האביב, המתוקים והעננים עוד מהם. בערבים האלה חמדה הנערה העגומה לשבת על הלון הדרה, רגליה על כסא לפני החלון וראשה אל מזוזה, לשבת חדלת-אונים ולמסור עצמה לגלי הרוח החביבים, המרפרפים על פניה ולוחשים לה שִׁכְחָה, ולאור הלבנה הרחמן, השוטף וממוגג בנחת את נפשה הפצועה והנה אף היא נוזלת בים האור החור, מעל לצמרות הגן הישנות והלאה נוזלת, על-פני מרחב הבקעה הגדולה ויאר-הכסף והשמים מרחוק, והנה היא שבה ומתכנסת, כֶּלֶה רַךְ וכליון-עדנה, ונמשכת, נמשכת לִלְבָּנָה... שעה ארכה תשב כה, ואחר תעצם עפעפיה, תחזה ותצפה את כל הנעשה באור הלבנה במרחב ועל ההר אשר בקצה העולם, כאשר ספרה לה אמה... ובלילה, בעלותה על יצועה, היתה שבה ורואה את-כל-אלה בחלום, את המכשפה החורת ואת נערותיה בלילות-החן בעבודתן ובמחולן, ואת אמה, את אמה החיה בשכבה ובִלְכָתָה, באמצע אותה אל חוזה החם ובשרקה את שערותיה במשך-השן המלִטֵף ובדברה אליה דברים טובים ונוגים... ופעם באה האם ואמרה לה: „השמרי לך מפני המכשפה החורת!“

ביום ההוא לפנות ערב, כעמוד השמש בעצם שקיעתה והחדרים החלו כבר להתמלא צללים ועצב מתוכם, והנה הפלטה און הנערה מבין קולות הצפרים המשוררות בגן קול צפצוף חדש, צלול וערב, כמהו לא שמעה מעודה. זה אחר זה השתתקו הצפרים ורק שיר האחת עלה ולא פסק ויגבר עוד וישתפך שליט יחידי בדממה הדקה, אשר ירדה והתבצרה סביב. בזרמיתרועות הולכי גלים, בוקעים ונעצרים חליפות, בוקעים ונמשכים וכלים בלייכח, נתך השיר ויהי כתפלה זכה לנפש עוטפת באפלתה, תפלת נכאים וגעגעים אינקצה לאשר רחוק ממנה ולאשר איננו. שקעה השמש, החלומות הקדירו והכסיפו, ועוף הפלא לא עמד משיר. הנערה רבצה על מטתה בחשכה ולבבה פרכס ויכל משמע. כאלו מצא המזמר את חידת נפשה ויספר לה בקול לתמו את אשר דרשה וחקרה לשוא ימים רבים, וכאלו היה המזמר מודע קרוב לה מכבר ושפת שירו שגורה על אונה בכל רויה ורמזיה... מן הערב ההוא היה עוף הפלא הזה לה לרע נאמן, לו תתנה בלי אמר את כל עניה ומצוקתה ובשירו תבקש מזור לקשירותה. שתוקה משנה נהיתה ורכה משנה ותדמה ליציר מעולם אחר, טהור ונאצל מזה, אשר התעוה המקרה הלא ולא מצא פה מקומו, כחולמת התהלכה ועברה עלפני כל המראות ובלילה על משכבה היתה כערה ותחי חייחזון עשירים. צללי בין הערבים היו למקלט ולמחסה לה ולא הלבנה ולא אור הלבנה יצאה נפשה.

אז יש אשר תקום בלילה והיא ישנה ועיניה סגורות, חצעד לאט, רק פתנתה לעורה, ותבא אל חדר האם, תגש אל הכסה שם ותעביר כפה עליה. חרש חרש ושבה על עקבה אל חדרה ואל משכבה. ויש אשר תקום ותשב בשנתה על החלון, עיניה סגורות ופניה אל עבר פני הלבנה ותחלום, כדרכה בהקיץ. ופעם נגלתה לה, בשבתה כה, המכשפה החורת והנה היא כמלכה בהדרה, שלמת משי רקומה כסף ואבני חפץ עוטה היא ובשער ראשה ועל צואריה מחרזות פנינים גדולות, כבודות, קרירות וגה. פניה מאירים בחן

ובחסד וכפות־ידיה משעשעות בנחֶשֶׁה הַחַי, התלוי על כתפיה ונע ומתפתל בראשו ובקצהו לארך זרועותיה.

הנערה רעדה והמכשפה צהקה חרש ואמרה לה: „אל תיראי, ילדה — הנחש הזה, אין רעל בו“.

ואחר הוסיפה ותאמר: „נעלמה אני ודרכי נעלמים, על־כן ייראוני בגי־אדם. ואולם אני בת הלבנה ואותי שלחה הלבנה עם מתנותיה היקרות לארץ.“

„ואמנם לא רעה אנכי... ואני אוהבת אותך, ילדה.“

„אני אוהבת אותך, כי שקטה את ורכה כה, את תורה כה כמוני.“

„ואני. אני אשר הבאתי לך את עוף־הפלא למתנה — את הזמיר,“

המשורר בלילה. „היש עוד צפור מפליאה לשיר כמהו?!“

ופעם ראתה בחלומה את נערות המכשפה מקרוב, והנה לא נחשים לראשן, כי אם זרי־הדסים ירקים־פספיים, עומדות הן כבחצי גזן עגולה ומתנועות לאטן מצד אל צד ושרות בחצי־קול ובבת־צחוק על שפתיהן ורומזות לה: שלום, שלום! —

לילות־מספר עברו ואמה לאפקדה אותה בחלומה. הנערה התעצבה אל לבה מאד ותשח דאגתה לידידה. הזמיר נתר פה וכה על בדרו ויצפצף קטעי־שברים כאבד־עצות או כמושך פיו ממענה. הנערה לא מצאה מנוח. ואולם בלילה הופיעה לה בשנתה המכשפה החורת ותאמר לה: „באי, הנני ואראך את אמן“.

חיש־מהר הגיעו אל מבוא בקעה גדולה, נטועה גן ומקפת יערות־אשוחים קודרים, מטפסים ועולים על שפועי הרים שאננים ונתלים פה ושם גם על כתפות סלעים זקופים וגאים אשר מאחרי ההרים. בין עצי הגן מטילים צלמי־אדם עטופים לבנים, צועדים הם בנחת, איש להגיונו ולעצבו הרך, ואין דובר דבר. פה ושם יושבים או רובצים יחידים בדשא, סמוכים לגזע או לצלע תל, נחים כישנים או חולמים לנפשם ועל פניהם שלות

שמים. על תלם אחד, עשוי כיצוּע, שוכבת אשה, עיניה נוטות לְהִסְגֵּר ובידה פרח־לוט גדול, מגיעה היא את הפרח אל אפה, שואפת ריחו לאט וסוגרת עיניה מתאוה.

„אמי!“ — קראה הנערה ותשלח זרועותיה לפנייה. המכשפה עצרה בעדה. „הנה הן נערותי — אמרה — שאי את עיניך וראי: הנה הן יורדות בנתיבי־ההר שם, באות ושבות הן משאב המים, למען השקות את גן הַנְּחֻמָּה האחרונה.

„אחת אחת יורדות הן מן המַעִין הנעלם, אחת אחת וכדה על שכמה, כטור ברבורים זכים ודוממים נעות הן.

„ראי את צניעות־צעדן ואת עֲנַנְת־מבטן, שורי את מַכְלָל קו זרוען, התומכה בכדן, וזיו הלבנה מה־נפלא בין צללי גלימתן!

„שקט וטהרה הן וחלום טהרת־עולם על פניהן, בדממה תִּשְׁאֲנָה חלומן אל פרחי הַשְּׁלֵוָה הנצחית. האין את נפשך, בתי, להיות כאחת מהן?...“ — הנערה הקיצה, ירדה מעל החלון הפתוח ויצוריה רָחפו מקר הלילה.

IV

ועלם היה בארמון, מבני משפחת הדוכס, צעיר יפה־תאר ועז־רוחו בעיניו, גם התנכר מילדותו בתעלוליו ובמשפטיו לבל־יִתְּת וּאף פני גדול ושיבה לא הָדָר. נִיָּרְאָהוּ הדוכס ויאבהו וישטמהו כאחת ואת שבט־מוסרו לא מנע ממנו, אך ללא־הוועיל. ופעם כונן הנער כמצחק את קנה־הרובה על הדוכס ויחרד הזקן ויגרשהו מעל פניו בחמת־אפו ואחר שלח רצים אחריו להשיבו, באין יורש קרוב לו ממנו ובנחמו את נפשו לאמר: אך דרך נערים מְצַלְחִים דרכו, ובגדלו והיה למעוז־מְשֵׁנָה לנחלת־אבותיו ולמִתְחַתָּה לכל אויביו מסביב.

והנער לא אהב את הזקן, אם גם פָּכְדוּהוּ בלבו, ויהי לו שָׁבְתוּ

בארמון וכל משטר הארמון הקשה לעל ולמרת־רוח וישא את נפשו ליום, בו יגדל וימצא און בידו לעזוב את המקום הזה ולנסות גורלו במרחקים. ויהי מתבודד ומתרחק מן האנשים סביבו וטנה במסתרי היער את חלומות־עתידו ומימי הנחל המפכים ידעו את המית־מאוייו. ובצר ללבבו היה לוקח את הקתרוס הישן מעל הקיר ושולח את ענותו. ואת משא געגעיו על־פני המיתרים יקיי־הרגש – ורנח לו.

ויהי הערב – וכבר הוא עלם בן שבע־עשרה ומתכונן להפיק זממו בקרוב – והוא מהלך ותועה בגן־הארמון תפוש בשרעפיו, וישא את עיניו וירא והנה על אחד מחלונות הארמון מלמעלה יושבת דמות עוטה לבנים, ראשה סמוך אל מזוות החלון ופניה שטופים אור־לבנה ונוהרים. הלא היא בת־הדוכס החורה, הרכה, ואיכה גדלה ומה־יפתה מאז ראה אותה לאחרונה האם לא לפסל־כסף דמיונה ולהגיון יוצר־אמן, תבנית תפלה זכה וכלות־הנפש, אשר היה לבשר?! כחולם עמד תחתיו ונחש את נפשו והנה היא נרגעת לאטה, מטְהרת ועולה ונהיית לחלק מדמות־האור הצחורה והקדושה אשר מלמעלה. ופתאם נגזזה התמונה והוא נדד כל הלילה בגן, צל אבד בין צללי העצים האלמים, ההוזים בלבנה, ומתענה בחבלי לבו הצעיר, אשר פרח ויבקר ציץ בחשאי. וביום המחרת, בערב, ויקדם לבוא לגן והוא הדור בלבשו, חרבו המשבצת אבני־חן על ירכו וקתרוסו בידו, ויעמד תחת תפוח רחב־פאות ויחל אל רדת החשכה במלואה. הזמיר שר; צמחי הסמין העלו ריחם. זה־כסף רך ירד לאטו ויתפש ברשתו הדקה את עלי העצים והסבכים ואת כל הפרחים הנמים סביב ויפרש צעיפו השקוף על קיר־החומה מנגד. פנות־הסתרים הקטנות, המקערות ירק חי, השחירו והעמיקו סודן וכהדם רגע הזמיר ויעבר העלם את אצבעותיו על מיתרי קתרוסו בנחת וצלילים התמלטו, צלילים יחידים וקטועים, מחפשים ותועים, רודפים פתאם אלה את אלה בדרכים שונות ונעצרים, שבים ותועים... התעורר הזמיר ביתר שאַת ויוסף לשיר. וקול העלם התנשא רועד ומפֿלל, אל־מול החלון

הפתוח בקע, דְּנֶה־גַעְגָּעִים, ויקרא ויתעטף בקריאתו, וצלילי הקתרוס הזכים ליו אותו בתוגה חרישית. והנה! נגלתה הדמות הלבנה בחלון, פְּלֵה נִגְהַ ורך נשענה אל מזוזת החלון ופניה הנטוים למעלה צופים במרחק וחולמים. לב העלם פחד מגיל ובכח־יתר העיר את קתרוסו. את תמהונו שר ואת חרדת נפשו לפני בת־השמים הטהורה והתמה, אשר ירדה ארצה לְחַלֵּק לֵה מויוה ולקדשה בשלֹותה. אכן נִקְלָה העולם וקטן מִקְבֵּל את חסדה, ואולם באור פניה נִגְדַל ויִין ובדממתה יִשְׁלָם. וְהוּא, הסוער והתועה אֲרָה, מה־בֹּשֶׁשׁ לִשְׂאֵת עֵינָיו אֲלֶיהָ, אל מטרת חייו, אשר עבר על פניה ולא ידע, כי קרובה היא, כה קרובה אליו. ואיך ירהיב עתה לַקּוֹת, כי תשיט את לבה אליו ותִּתְּנֵנוּ במבטה, מבט־שמים, רק רגע תִּשְׂרַה עֵינָה עֲלָיו ותקדישנו לחיי־עולם...

הדמות הלבנה בחלון עמדה ולא זזה ממקומה ובפנים חֹרִים־נוהרים השקיפה כבתחלה למעלה והלאה, כְּאֶל־מִרְחָק יִמֵי־אֵין־יִוָּיָהּ. ופתאם חרדה— ותחמק. העלם התפלש במכאבי־לבנו. ואולם בלילה למחרתו הורידה הדמות בטרם לכתה את עיניה אליו ובת־צחוק רכה־דאבה, רַבְּתֵי חמלה, רעפה עליו חרש חרש לתוך החשכה.

אחרי־כן עבר לילה ועוד לילה והדמות לא נראתה בחלון. ויִיָּדַע הדבר לעלם: בת־הדוכס חולה ושוכבת בַּמְטָה. כדב שְׂכוֹל הלך סבב יום ולילה בגן ונפשו הגתה בו נְכֹאֵי־אֵין־אוֹנִים ועיניו נמשכו נבוכות והתדפקו לשוא על החלון האֲלָם אשר מלמעלה. ובאֲחַד הלילות —

באחד הלילות ובת־הדוכס שכבה בשנתה, לְקוֹל צלצלי הזמיר האחרונים גרדמה לאט וזויר־הלבנה הרפה על פניה, והנה קרבה המכשפה הַחֹרֶת ותגע בה ותאמר: „קומי, נערותי מִחֹת לָךְ“.

על־פני שְׁנֵי־סַלְעִים ועננים פְּרוּעִים נִשְׂאוּ וחי־שִׁמְהָר עמדו רגליהן על שפת צוק רָם בשמים וזקוף פְּאָנָךְ, עד לא גרָאָה דבר מלמטה. אין זאת כי אם קִצָּה העולם! — אמרה הנערה לנפשה ותחרד מאד, ובשאתה את עיניה

וַתֵּרָא עוֹלָם חֹדֶשׁ וּנְפֵלָא מִחַף עַל־פְּנֵי הַתְּהוֹם מִגָּד, עוֹלָם כָּלָּו כֶּסֶף וְאוֹר־
 יִקְרוּת, כֹּאֹר תוֹלְעֵי־הַרְשָׁף בְּלִילָה, מִנוּחַת־נֶפֶשׁ בּוֹ וְעוֹנָה תְּמִימָה וַחֲלוֹם אֲלֵ־
 חֶפֶץ. אֵילָנוֹת אֲדִירִים מִתְּרוֹמִים וְנוֹשָׂאִים עֲטוּתָם כִּנְבֻרְשׁוֹת־עֶנְק וְסִבְכֵי־פְּרָחִים
 נִהְדָּרִים, לֹא רֵאתָה עֵינָה דּוֹגְמָתָם, זֹקְפִים גַּם מְטִים גְּבִיעֵיהֶם הַכְּבָדִים,
 הַעוֹבְרִים מוֹזֵהָ, וְאִין זִיז וְאִין רְחֶשׁ. אֲגָמִים צְנוּעִים, סוּגֵי קָנָה וְסוּף, מִנְצִים
 כְּטַפֵּי־כֶסֶף וְעַל גְּדוּתָם עוֹפוֹת גְּדוֹלִים לְבָנִים, כִּנְפֵיהֶם מְשִׁי טְהוֹר, עוֹמְדִים עַל
 רִגְלָ גְבָהָה אַהֲת אוֹ רוֹבְצִים מִכְּנָצִים, צוֹאֲרִם מְפָשֵׁל עַל עֶרְפֶּם, וְלֹא יוֹזְעוּ
 מִמְּקוֹמָם. וְכֹאֲלוֹ טְוִי כֹל הַיְקוּם שֶׁם מְאוֹר וּמְאִיר וְאִין גּוֹפֵּי אֲלֹא מְעַטָּה קֵל
 וְשׁוֹקֵף לְרוּחוֹ וְהוּא נוֹשֵׂא אֶת־עַצְמוֹ וּמְכִיר אֶת־עַצְמוֹ.

וְשׁוֹב נִשְׂאָה הַנְּעֵרָה אֶת עֵינֶיהָ וְתֵרָא וְהִנֵּה מִמְעַל לְאֵילָנוֹת בִּירְכַתִּי
 הַעוֹלָם מִנְגַד, מִזֶּחַ עֲנִי־שֶׁלֵּג מְקַפֶּת, פִּסְגַת־הַר מִתְּרוֹמְמַת וְעַל רֹאשׁ הַפִּסְגָּה
 הֵיכַל־תְּפֹאֶרֶת נִשְׂאָ, כְּעִין מִקְדָּשׁ, פֶּתוּחַ לְכֹל עִבְרִיו וְקָל עַל עֲמוּדֵי הַגָּאִים,
 שֶׁהֶם כֹּאֲלוֹ בְנוִים מֵאֵשׁ קָרָה מִהִבְהַבַּת וְתוֹמְכִים הֵם תְּקֵרְתוֹ חֶפֶת־הַתְּכַלֵּת עִם
 נְקֻדוֹת־כּוֹכָבִים רוֹעְדוֹת. בְּפָנוֹת הַבַּיִת וְלִצְלְעוֹתָיו לְוַהֲטִים תְּמָרִים מְפַשְׁקֵי־כְּפוֹת
 וְצִיצִים מְגֻדָּלִים כִּמְרֵאָה שֶׁלֵּהֲבוֹת־אוֹר אֲדָמוֹת וְכַחֲלוֹת עִם עֲלִים רַחֲבִים כְּקַעְרוֹת־
 אֵשׁ וְכִלְשׁוֹנוֹת־אֵשׁ יִרְקוֹת־כְּתָמוֹת, וּבִאֲמַצַּע הַעֲרָגוֹת — מְזַרְקוֹת שֵׁשׁ לְבָן שׁוֹלְחוֹת
 וּמִקְבְּלוֹת בְּשִׁלְוָה קִשְׁתוֹת־מִימִיָּהָן, מִימֵי סִפִּיר וִיהִלֶּם, וְלַחֵשׁ לֵהֵן כְּלַחֵשׁ הַבְּטָהָה
 טוֹבָה וּמְתוֹקָה. וְתִנוּעָה עֲנָגָה, כְּעִין טִישָׁה וְחַלִּיפָה וְנִצְנוּץ, בֵּין עֲמוּדֵי הַהֵיכָל.
 הֵסִ! צִלְצִילֵי כְּנֹרוֹת וְקַתְרוֹסִים אֵי־מֶשֶׁם בּוֹקְעִים, זָכִים וְנֶאֱצִלִים, וְנַעֲרוֹת גְּבִיחוֹת
 וְצַעֲפֵי־מֶשִׁי אֲרָכִים מִשְׁתַּלְשְׁלִים וְחוֹמְקִים בֵּין הַעֲמוּדִים, מִתְּגַלִּים וְחוֹמְקִים.
 פֶּתָאֵם וּמְצִלַּע הַבַּיִת מִחוּץ הוֹפִיעָה עֵדֶת מְלֹאכִים צְחוּרִים וְגִדְלֵי־כֶנֶף, הַתְּנַשְׂאָה
 וְתַעֵף כְּסִיעַת־יוֹנִים שֶׁאֲנָה, עוֹף וְסִב פַּעַם וְשֵׁתִים עַל־פְּנֵי הַהֵיכָל, וְתִפְרַח וְתִגַּז
 לָהּ בְּמִרְחָק־הַתְּכַלֵּת.

הַנְּעֵרָה עֲצָרָה נִשְׁמַתָּה מִרְגֶּשׁ־לֵב וְכֹל אֲצַבְעוֹתֶיהָ רְטֹטוּ בְּדַמְמָה. אֵךְ
 נָהּ מִבֵּין עֲמוּדֵי הַהֵיכָל לַהֲקַת נַעֲרוֹת הַגִּיחָה, נַעֲרוֹת חוֹרוֹת וְכָרוֹת וְחֻדוֹת־
 אֲשֶׁר חֲרִישִׁית עַל פְּנִיָּהָן, דּוֹמוֹת לְמֹלָאכִים, אֵךְ רְכוֹת מֵהֶם, שְׁתֵּי כִנְפֵים שְׁתֵּי

כנפים לאחת, הן מידות מעופפות, רכוסות יד מתפתלות וקרבות אל קצה הפסגה ושרות:

אָחֹת, באִי!

אוֹר חֶדֶשׁ עֲלִיּוֹן עֲלִיךָ נִשְׁפָּךְ,
בְּגִדֵי־חֲמֹדֹת אַתְּ בְּשָׂרְךָ נִלְפִישׁ,
תּוֹכִי, תִּתְקַדְּשִׁי וְתִהְיִי כְּמִנִּי,
אָחֹת יִקְרָהוּ!

בְּאִי!

לְשִׁיר כְּמִנִּי וְלֶחֱזוֹל נִלְמַדְךָ,
לְטוֹת מְנַגְּחוֹת וְצִלְלִים וְחִלּוּמוֹת
וְלֶרְחֹף כְּמִנִּי מֵעַל לְאַדְמָה,
מֵעַל לְאַדְמָה...

בְּאִי, בְּתִי, — אִמְרָה הַמְכַשְׁפָּה — הִנֵּה הַמְשַׁעוֹל הַנוֹטָה לְשִׁמְאֵל, בְּקֶצֶה
הַמְשַׁעוֹל שֵׁם הַמְעַבֵּר. רַק כְּפֶשַׁע בֵּין עוֹלָם לְעוֹלָם, וְאִסֵּר לֹא יִיָּרָא אֶת
הַתְּהוֹם — יַעֲבֹרְנוּ. לְכִי אַחֲרַי, בְּתִי, וְאֵל תִּפְחָדִי!
וְהַנְּעֵרָה נִגְרָרָה אַחֲרַי הַמְכַשְׁפָּה בַּמְשַׁעוֹל הַזֶּה, שִׁמְאֵלָה נֹאחֲזֹת בְּקִיר־הַסֵּלַע
וְלִימִינָה הַתְּהוֹם יַפְעֵר לְעוֹ הַשְּׁחוֹר, וּמַעֲבֵר מִנְּגִד בֹּא וְנִשְׁמַע בְּעוֹתָר שִׁיר הַנְּעֵרוֹת:

אָחֹת, באִי אֲלֵינוּ!

לְחֻרְרֵי־תְּדָרִים טְמִירִים נְבִיאֶךָ,
בְּסוֹד־מְעֻלָּנוּ הַנְּאֻמָּן נוֹשִׁיבְךָ,
שֵׁם חֵידוֹחַ חַיִּים לְךָ נְחוּד וְנִפְתָּר,
פְּלִאֵי־תַעֲלֵמֵי־תְּהוֹמוֹת נִסְפָּר...

„עוד מעט! – קראה המכשפה – אל תעמדי בדרך, כי בנפשך הוא. ואיכה תשובי לבִּדְדָךְ? לְכִי אַחֲרַי! עוד צעדים שְׁנַיִם – עוד צעד...” –

מְתַת־מוֹת נִפְלָה עַל הַעֵלֶם בְּרֵאוֹתוֹ וְהֵנָּה בַחֲלוֹן הַפֶּתוּחַ מִתְנַשֵּׂא הַדְמוּת הַחֲחוּרָה וְיוֹצֵאת וְנֹצֵבֶת מִלֵּא־קוֹמָתָהּ עַל סִף־הַחִיצוֹן לְחֲלוֹן וְעֵינֶיהָ סוֹרוֹת, עוֹמֵדֶת רַגְעַ וּפּוֹנָה לְשִׁמְאֵל וְצוֹעֵדֶת לְרַחֵב הַחוּמָה... הַרוֹחַ־בְּלוֹת הַיָּא, אִם אִמְנֵם בַּת־הַדּוֹכֵס בְּכַתְנָתָה לְעוֹרָה? צוֹעֵדֶת הִיא לְבִטָּח וְנִרְאִית כִּישְׁנָה. מְגִשֶׁשֶׁת קִיר־הַחוּמָה וְעַל הַבְּלִיטָה הַצְרָה אֲשֶׁר בְּתַחְתִּית הַחֲלוֹנוֹת צוֹעֵדֶת... הֵנָּה הִיא נֹעֲצֶרֶת רַגְעַ, צוֹעֵדֶת הַלֵּאָה, הֵנָּה הִיא עִם קֶצֶה הַחוּמָה... צַעֲקָה נִתְקָה מִגְרוֹנוֹ – דְּבַר־מָה לְבֵן רַפְרָף בְּאוֹיֵר נִיֶּבֶט עַל אֲצִבְעוֹת־יָדָיו וַיִּפֹּל לְרִגְלָיו.

עַל רְצוֹעַת־עַפְרָה קָרָה, בֵּין צִוְרוֹת־אֲבָן וְשֵׁאֵר מִקְתוֹת, שִׁכְבָה בַּת־הַדּוֹכֵס כְּלָה זוֹרַחַת בְּאוֹר הַלְּבָנָה הַשּׁוֹפֵעַ וּבִלְאֵ נִשְׁמַת־חַיִּים. רַק כְּתַנְתָּה לְצַלְעָה הִיתָה נִכְתַּמַּת וּמְרַבֶּכֶת בְּדָם, גַּם שַׁעֲרוֹת־רֵאשָׁה רְטֹבּוֹת הָיוּ וְכִמוּ זְבוֹת דָּם, וְאוֹלֵם פְּנֵיהָ הַעֲדִינִים נִקִּים וְשִׁלּוּים וּבַת־צַחֲוֹק חֲרִישִׁית שֶׁל אֲשֶׁר לֹא־מָזָה לָנָה עַל שַׁפְתֶּיהָ הַחֲוֹרוֹת, הַפֶּתוּחוֹת כִּמְעֵט.

וְעוֹד בְּלִילָה הַהוּא עוֹב הַעֵלֶם אֶת הָאֶרְמוֹן וַיֵּלֶךְ לְנוֹעַ בְּמַרְחָקִים.

V

וְהִי מִקֵּץ שְׁנַיִם וְהַעֵלֶם כִּבְרָה הִיָּה לְאִישׁ בְּא־בִימִים וְשַׁעֲרוֹת רֵאשׁוֹ וְזִקְנוֹ הַחֲלוֹ לְהַלְבִּיבִין בַּחֲזוֹקָה, וְיִתְעוֹרֵר הַתְּפִיץ בְּאִישׁ לְשׁוֹב וּלְרֵאוֹת אֶת הַמְּקוֹם, אֲשֶׁר גִּדֵּל בּוֹ וְאֲשֶׁר בּוֹ זָרַחַה וְקוֹרָה עָלָיו יִלְדוֹתוֹ.

הֵן רַבּוֹ גַּם עֲצָמוֹ הַחֲלִיפּוֹת, אֲשֶׁר בָּאוּ עַל הַמְּקוֹם מֵאֵז לָכְתוּ בְּנִכְרָ. הָאוֹיֵב עָלָה עַל הָאֶרֶץ וַיִּלְקָחֶם אֶל הָאֶרְמוֹן יָמִים רַבִּים וַיִּלְכַּדְנּוּ. הַדּוֹכֵס הַזֶּקֶן מֵת בְּמַלְחָמָה וְאֲנָשָׁיו נִהְרָגוּ אוֹ נִלְקָחוּ בְּשִׁבְיָה. שָׁמָּה וְעוֹזְבָה הִיתָה הָאֶרֶץ מְסֻבִּיב, כִּי נִפֹּל עַל יוֹשְׁבֵי הַכְּפָרִים פַּחַד הָאוֹיֵב, אֲשֶׁר חִמַּס וְרִצָּח וְלֹא חִמַּל גַּם עַל זֶקֶן וְעוֹלָל וְאֵת שְׂדוֹתֵיהֶם וְאֵת בְּתֵיהֶם שִׁלָּח בְּאֵשׁ. מַחְנוֹת מַחְנוֹת

נהרו הגולים הנבדלים עם נשיהם וּטַפָּם ועם פִּלְטוֹ רכושם הדל, הלך וילך, הלך ודמם כקבר, הלך וצפות בעיניו מקדחות לקצות השמים, מצין יבוא עזרם. וכבוא השמועה לאיש בַּנְכָר ויחרד לבבו מאד וכעין שמחה טמירה מהולה היתה בחרדתו. וַיְבוֹשׁ האיש מפני נפשו ויקצף עליה קצף גדול ויאמר לְטָרְפָה בחמתו. ורחמים רבים התעוררו בו עַל קַן־מולדתו אשר שָׁדַד ועל האנשים הפשוטים, הטובים גם הרעים, אשר פָּתְרוּהוּ מאז ואשר עתה עברה הרעה על כָּלָם. ואולם ידו קצרה מהושיע וגַלִּי החיים נִשְׁאַוְהוּ טִלְטְלוּהוּ לרצונו הרחק הלאה וירימוהו בַּמַּעֲלָה העולם, את הַיָּלַעַם עם נכרי נהג ובמושב שרים ראשונים במלכות יָשַׁב, וַיִּסַּח הַמֶּלֶךְ־חַיִּיו את זכרונות ילדותו הרכים מלפניו וַיִּסְגְּרָם בפנה נסתרה בלבבו עד לֹא הרגיש בם כמעט ולא פנה ולא חקר לשלומם.

והנה הוא שב עתה אל המקום הנשכח ואחדים מנאמניו ומשרתיו אתו. השמש היורדת הַפְּזָה את הנוף השומם והַצִּפְצֻפּוֹת הזקנות, הרקובות למחצה, הציצו בו בגיל חָלַשׁ ודָוָה ואדמומית השחפת על פניהן. לשעטת פרסות סוסו שמע את לב האדמה הורתו, העונה לדפיקות לבבו, ואת נשימתה הקצרה באָבֶק העולה. והנה הארמון. הוא צנח מעל סוסו. הם הם השבילים המַעֲקְלִים, הצרים, המַרְצֵפִים אבנים קטנות בלִי־סדר, והוא הוא העז העתיק, השקוע ביסוד הבית. אך מהרבה השאיה במקום! פְּגָדוּעַ קדקד וזרוע וְכַנְבוּב־עֵינִים נבט הארמון והמגדל הישן נצב עירום ומְגֹדָה ומחריש על החרבן. החומה מְרֻטֶשֶׁת ופרוצה וחֲלָקִים רבים עומדים לנפול מאליהם. כָּאֵלוּ היתה שן הזמן החשאית לרעה בבנין הזה כפִּלִּים מן האויב, אשר קרא להרס. עֹשְׁבִים עלו בין אבני הגלים הַנְּצִים ועל קיר וְשַׁעַר פְּשָׁה האזוב. הגן גָּדַל פָּרַע על שִׁלְכָתוֹ העמקה ועל גזעיו השבורים והעקורים מִשָּׁרֵשׁ ומראהו כמראה חרשה דְלִילָה ונטושה, אשר זה־לא־כבר עבר עליה הַסָּעַר. ודממה במקום, דממת בית־קברות, לא פקדו עוד איש, דממת־נְשִׂיָה... בלב הומה נכנס השר אל הארמון פנימה. קדרות בָּלָה וריח טחב

נרשן אפפוהו בבואו. קרים ויבשים כפגרים עמדו השלחנות והכסאות, נאלמים תחת סבל הצבק השב ונאכלים מעש. מעל הקירות, מתוך מסגרות דלוחות, רכשוזובים מנקדות, הביטו צורות דהות־מחוקות של אבות ואבות־צבות, דורות רבים, אדוני הארמון, כלם אנשי־תליל קשי־פנים וקובע ושריון עליהם, כמעולמות רחוקים הביטו וכמו מעל ליורשם הבוגד, אשר הזניח את כבודם ואת זכרם ואשר שב עתה להרגיו מנוחתם. מגור נעלם תפש את האיש — ויעבר. בחדר אחד קטן נעצר ויעמד רגע ככובש את לבו. הנה המטה, אשר ישנתי עליה" — אמר לבני־לוי־תו בקול נרגש ואחר הוסיף: „פה אני הפך לישון הלילה“.

כבוא השמש הדליקו נרות וישבו לאכל ולשתות מן הצידה אשר הביאו אתם. כלים מכלים שונים, עתיקים ויקרי־תבנית, נמצאו בארגזים ובכנכים סתומים בארמון ויהיו למקור־תענוגות מיוחד לסועדים. אך מה־ גדלה שמחת האנשים בגלוחם במרתפים הנעולים מטמון גדול של יינות ישנים, חזקים ומשבחים, ככל אשר ארך מאסרם. שמו ויעלצו וישזחחו על הימים החביבים אשר חלפו. וכטוב לב השר בין ויחל לספר לבני־מסבתו על ימי־ילדותו היפים והשובבים, אשר עברו עליו במקום הזה, על הדוכס הזקן ודרכי־שגעונו ותהפוכותיו ועל בת־הדוכס, אשר היתה רכה ותורה־חורה כזויה־לבנה והוא אהב אותה בסתר ויהי אורב לחלונה תמיד ואשר זכה לנגוע בה רק ברגע מותה, בנפלה מן החומה ופניה מאירים וצוחקים...

עם חצות־הלילה קמו מאת השלחן והשר הלך אל הדרו, אשר הוכן לו. ושנית תפש מגור נעלם את האיש בהשארו לבדו בחדר. שלהבת הנר בידו הבליחה מאד ותחשב לכבות ודמות־מפלצת ענקית שחורה השתרעה ודלגה מאחריו כמתכוננת לחנקו. ראשו עליו סבב מרוב הנין. שכב במטה ויכב את הנר.

ויהי אך נסה להרדם וקול דפיקה וחמיקה בחדר הסמוך עזרהו פעם ושתיים, פקח את עיניו — אין קול. אכן יש פה עכברים — הרתר ויצחק

בקרבו וַיֵּשֶׁב לְהֵרֵדֶם. והנה שוב קול דפיקה וְעֵבְרָה וכעין צעדים הולכים ונעצרים פתאם בחדר הסמוך. והנה דבר־מה נוגע ושורט בדלת – ודממה.
 לא! עתה שמע את זה ברור. צעדים כבדים, צעדי גבר במלא־חליצתו ושקשוק נֶשֶׁק עָלָיו, שָׁם, בעמק המסדרון, לא, קרוב מזה, קרוב מאד... בקפיצה אחת נֶצַב על רגליו, חרבו השלופה בידו ובפסיעות קשות נגש אל הדלת – אין איש, אין קול... מתרגז וצוחק על עצמו שב אל משכבו. ראשו כבד עליו ויצנח בלא־כח.

אך לא עברו רגעים מועטים וקולות הדפיקה ותנועת־המסדרון התחדשו ביתר־עז גם במסדרון גם בחדרים הסמוכים והרחוקים. כאלו שפעו הַיְלִוֹת פראים על הארמון והם מחבלים ומשחיתים והופכים את כל־אשר־בו לבלי השָׁאֵר שָׁרִיד. הַמְּנַעֲוִלִים חרקו ונִשְׁפְּרוּ, הַרְצָפוֹת התִּבְקְעוּ... בעינים קרועות לְרוּחָה רבץ האיש על מלתו. אין זאת כי יש דבר־תעלומות בארמון! – אמר אל נפשו וַיִּירָא לֵהֲזִיז יד או רגל.

לאחרונה נִדְמוּ הקולות ועיניו נסָּגְרוּ.

והנה נפתחה הדלת והחדרה צעדה ובאה בת־הדוכס הקורת, לוטה סות־לילה צחורה ובת־הצחוק החרישית והמאָשרה על שפתיה, קרבה בלט אל מלתו וַתִּנָּח כפה על מצחו ותעבי־נה הרש על שערותיו ועל כַּתְּוֹ, תֵּעָבֵר וְתִחַלֵּק, העבר ולֶטֶף לאט, לאט, לאט...

עָיִף אתה, – אמרה אחרי דממה וקולה נעים וחשאי כתנועת־כַּפָּה –
 עָלֶיךָ לָנוּחַ, יקירי, לָנוּחַ מעט...”

– מה־רכה את, מה־חביבה! – לחש לה ברגש – אצבעותיך נוחות וטובות כרוח־לילה כמוסה ואור פניך כאור הַלְּבָנָה המְלָאָה, הזולף על דשאים נמים...”

בוהירות רבה לקח את ידיה וַיִּשְׁקֶן לאט לאט, כמו במענה להן וללטיפותיהן, בעוד אשר בת־צחוקה החרישית כמו רְנוּבָה וְעִמְקָה ותורת ישר אל עיניו.

„איככה־זה חייתי בלעדיך?! – הוסיף בְּהִמּוֹת־לְבוֹ – הלא מאז, משחרותי, נקשרה נפשי בך ואני תעיתי כל ימי ולא ידעתי את אשר היית לי. אכן חסרתי, חסרתי אותך תמיד ואני יָהִיר ומתפרץ וְאָסַב לְבִי ממחסורי. גם לא פָּלַלְתִּי רְאוֹת פְּנִיךָ עוֹד וצְחוֹק־חֶסֶדְךָ כִּי יָהֵר עָלַי לֹא האמינה נפשי. עתה אביט בך ולא אדע, האמנם יִפִּית וְנִחַנְתָּ שָׁבַע מאז רָאִיתִי אוֹתְךָ או אני הוא אשר עיני טחו מראות את כל חֲמֻדוֹתֶיךָ...”

– „ואתה אמרת, כי מְמִי! – ענתה בְּחֵן, כמו בתוכחה קלה, ועיניה התלַקְחוּ בברק־אור מיוזר.

– „העוד את יושבת תמיד במקום הזה? – שאל אותה.

– „אני ועוד רבים אתי יושבים פה” – השיבה. ואחר הוסיפה בקול־תעלומה: „ידענו, כי שוב תשוב ונָכַלְנוּ וְכִלְנוּ חִינּוֹ לְךָ”.

היא אחזה בידו ויקם. שְׁלוֹבֵי־זְרוּעֵ הֶלְכוּ, צַעְדוֹ לֹאֵט בִּגְן, והוא פורח בכל עציו ועשביו כקדם ומחלונות הארמון מברכים אותם אורות ישנים חביבים. במחבואים הידועים להם באו ועל־פְּנֵי סֶפְסֵלֵי־הַאֲבֵן קְרוֹבֵי־נִפְשָׁם עָבְרוּ וצִלְלֵי צִמְרוֹת הַעֲצִים וזהרי הִלְבְּנָה מִצְלִיפִים וגולְשִׁים עֲלֵיהֶם ושוטחים מִרְבַּד־פְּלָאִים, רִמּוֹזֵי רַק הֵם מְבִינִים, לְרַגְלֵיהֶם. רִיקָה הַבְּאֵר, אֵין מִים בָּהּ, אֲךָ שֶׁפֶת־שִׁישָׁה הֶרְחַבָה זֹרַחַת בִּלְבָנָה עִם כֶּתְמִיהָ הַאֲמִצִּים וְעִם הָעֲלִים הִיתוּמִים, הִישָׁנִים עֲלֵיהָ. וְהִנֵּה סֶפֶת־הַגֶּפֶן, בַּעֲתַרְתָּ צְמָחָה עוֹמַדַת הִיא, טוֹבַעַת בְּמִקְלַעוֹת עֲלִים אֲדַמְדָּמִים עִם עֲנַבֵי־כָּבֵד וְנוֹצְרַת עַל רֶשֶׁתָהּ הַעֲבָתָה וְעַל אוֹצֵר־רוֹזִיהָ הַעֲתִיק, רוֹזֵי עֲלוֹמִים רַבִּים, פָּרְחוּ ונִבְלָוּ. לֹאֵטֶם הֶלְכּוּ וְתַעוּ, וְאַחַר יִצְאוּ אֶל בֵּין הַכְּרִים הַפְּתוּחִים, בְּמִשְׁעוֹל הָעוֹלָה אֶל גִּבְעַת בֵּית־הַתְּפִלָּה צַעְדוּ, וּמֵלֶא הָעוֹלָם מִזְהִיר עֲלֵיהֶם, לְבָן וְגִדּוֹל, וּמִנְצֵן לָהֶם מֵאֲלֵפֵי רִסְסֵי סִפְרִים וּזְמֵרָגִידִים עַל דְּרָכָם. צִמּוּדִים זֶה לָזֶה צַעְדוּ, בְּלֵי דָבָר וּבְלֵי הֶרְעֵד חֶצֶן מִמְקוֹמוֹ, כְּנִגְהוֹת־הִלְבְּנָה הַשְּׁלוֹת עֲצָמָן, בְּתוֹךְ אֹר הִלְבּוֹה הַשְּׁלֹו.

וְהִנֵּה צַחְקוֹ שִׁפְתֵי בְּתֵי־הַדּוֹכַס בְּדַמְמָה וְלַחֲשָׁה הַנֶּאֱמָן עֲלֶיהָ: „הֵאֵם לֹא יִדְעָתָּ הַיּוֹם יוֹם־חֲתָנְתָּנוּ”.

הוא נשא את עיניו: על הגבעה, לפני בית-התפלה הקטן, עם רב התאמץ, אנשים ונשים וטף, מזה ומזה לפתח בית-התפלה עומדים הם ומצפים לבואם. מאהריו הרגיש שורה ארכה של זוגות נוהרים לאט ומלונים אותם, הדוכס הזקן וכל יתר האצילים וקרובי-המשפחה, הם ונשיהם, גלם לבושי-חג ורוממות השעה על פניהם. קל ושאנן צעד לצלע ארוסתו, העוטה שמלת-כלולות נהדרה ולראשה צעיף לבן, מעטר ורדים תורים צעירים, ובלבו האור הטהור, אור האשר החרישי, השוכן על פניה.

והנה הם לפני המזבח... פתאם זעה יד בת-הדוכס בזרועו והוא שמע את קולתה, קול לקוי, הבא כמקבר: „הידעת? זה-כבר מתנו, גם אני גם אתה...”

רעד עבר את בשרו. הוא הסב את עיניו: פני בת-הדוכס מצמידים, עיניה דועכות והיא נמוגה כצל – היא איננה...

הביט על סביבו: תרבו, תרבו, תרבו-עולם... אין איש, אין חיים, בלתי אם גלי-מפלת וקרק שוטה מפרה בין הגלים. ועל אבן אחת חשופה, אבן-שתייה, עומדת מנגד אשה כפופה זקנה, פניה תורים ורעים מאד, שמלתה הבלה פרועה ושערות-שיבתה הדלילות מפקרות לרוח. רכובה על מטאטא גדול עומדת היא, כמו נעצרה בדרכה, עיניה הירקות נעוצות בו בחמת-זעם ופיה האפל וחסר-השנים פתוח לקללה...

גלגל-נפש תפשוהו והוא שלח ידו אל חרבו – וייקץ. בחלון עמדה תורת השחר לפני הלבנה הדלים נראו במורד הרקיע.

ובעוד שעה ואדמת-המולדת אשר לשור הלמה מתחת פרסות סוסים אבירים לקבוצת רוכבים, אשר עזבה את המקום. עוד פעם פנה השר וישקף מרחוק על-פני החרבות הישנות ואחר הפך וידפק את סוסו בעז ונפילג בתוך הערבה הגלויה ורוח-הבקר טופח על פניו.

תרע"ב.

